53293

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. ***10.11.2026***

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

9 Kasım 2026 tarihinde İzmir'in Aliağa ilçesinde faaliyet gösteren HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda meydana gelen patlama ve yangında en az 17 işçi yaşamını yitirmiş, çok sayıda işçi yaralanmış ve işçiler göçük altında kalmıştır. Türkiye'nin en büyük sanayi devlerinden birinde yaşanan bu vahşet, münferit bir kaza veya teknik bir talihsizlik değildir. Daha fazla kâr hırsı, ağır üretim baskısı, kuralsız çalışma ve iktidarın sermayeye sağladığı cezasızlık zırhından beslenen açık bir işçi katliamıdır.

HABAŞ'ta yaşanan işçi ölümleri ilk değildir. 1999'da pota düşmesi sonucu dört işçinin yaşamını yitirmesinin ardından 2018, 2019, 2024 ve 2025 yıllarında patlamalar ve döküm kazaları yaşanmıştır. Son toplu katliamın hemen öncesinde, 21 Ekim 2026'da taşeron Akyaka firması çalışanı 55 yaşındaki Hakan Doğan sekiz metreden düşerek, 5 Kasım 2026'da ise taşeron Serdar Endüstri çalışanı 20 yaşındaki Eyüp Eğinli iş makinesi lastiğinin patlaması sonucu yaşamını yitirmiştir. Son üç haftada aynı işletmede 19 işçinin can vermesi, HABAŞ'ta işçi yaşamının sermayenin kâr hedefleri karşısında nasıl hiçe sayıldığını göstermektedir. Şirketin kendi yayımladığı sürdürülebilirlik raporları dahi kayıp günlü iş kazalarının bir yılda yüzde 56, taşeron işçilerinde ise yüzde 118 arttığını ortaya koymaktadır. Üstelik şirketin kendi kayıtlarında işçi sağlığı ve güvenliği riskleri izlenirken çalışanların şikâyetleri de çözümsüz bırakılmıştır.

İşçilerin anlatımları da katliamın göz göre göre geldiğini ortaya koymaktadır. Üretimin aksamaması adına bakım ve revizyonlar ertelenmiş, döküm yolu sayısı altyapı güçlendirilmeden altıdan sekize çıkarılmış, yeni ocaklarda eski ve onarılmış malzemeler kullanılmış ve işçiler 16 saati bulan çalışma sürelerine maruz bırakılmıştır. Üstelik 17 işçinin yaşamını yitirdiği patlamanın ardından dahi işçilerin güvenliği yerine fabrikanın olağan işleyişi esas alınmıştır. Patlamanın gerçekleştiği günün gece vardiyası ile ertesi sabah vardiyasındaki işçiler fabrikaya çağrılmış, üretim yapılmayacağı belirtilmesine rağmen görev yerlerinde beklemeleri, amirlerinin izni olmadan bulundukları alanlardan ayrılmamaları istenmiştir. İşçilerin telefon kullanımlarının sınırlandırılması ve basına bilgi vermelerinin engellenmesi de bu tabloyu ağırlaştırmaktadır. Oysa, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 25'inci

53293

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

maddesi uyarınca, hayati tehlike bulunan bölümlerde iş durdurulmalı, tehlikeler giderilinceye kadar işçilerin ücretleri ve bütün hakları korunmalıdır. Patlamanın nedenleri işçilerin, sendikaların ve meslek odalarının katılımıyla oluşturulacak bağımsız bir heyet tarafından araştırılmalı, sonuçlar kamuoyuna açıklanmalıdır. İşçilerin kendi seçtikleri temsilciler aracılığıyla işyerindeki güvenlik önlemlerini denetleyebilmesi ve tehlikeli işte çalışmaktan kaçınma hakkını hiçbir baskıyla karşılaşmadan kullanabilmesi sağlanmalıdır. İşçi ölümlerinin önemli bir bölümünün yaşandığı taşeron çalışma düzenine son verilerek bütün işçiler doğrudan ve güvenceli istihdam edilmelidir. HABAŞ'ta bugüne kadar yapılan bütün işçi sağlığı ve güvenliği denetimleri kamuoyuna açıklanmalı; sorumluluğu bulunan şirket yöneticileri ve kamu görevlileri hakkında gerekli adli ve idari işlemler başlatılmalıdır. İşçi sağlığı ve güvenliği koşulları sağlanıncaya kadar şirketin yeni yatırım, tesis genişletme ve kapasite artışı izinleri askıya alınmalıdır.

Nitekim 7 Mayıs 2026 tarihinde TBMM Başkanlığına sunduğumuz 10/4172 esas numaralı Meclis Araştırması Önergemizde HABAŞ özelinde Aliağa'daki demir-çelik, petrokimya ve gemi söküm tesislerinde çalışan işçilerin karşı karşıya olduğu ölümcül tehlikelere dikkat çekmiştik. İktidarın bu önergeyi gündemde bekletmesi, yıllardır süren işçi ölümleri ve denetimsizlik karşısındaki siyasi sorumluluğunu daha da ağırlaştırmaktadır. HABAŞ'ta yaşanan katliamın bütün sorumluları açığa çıkarılmalı; Aliağa'daki tüm ağır sanayi tesislerinde işçilerin, sendikaların ve meslek örgütlerinin katılımıyla etkili ve sürekli denetim sağlanmalıdır.

Bu bağlamda:

1. HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda 9 Kasım 2026 tarihinde meydana gelen patlamada yaşamını yitiren ve yaralanan işçilerin güncel sayısı, yaşları, kıdemleri ve doğrudan HABAŞ ile taşeron şirket çalışanı olarak dağılımı nedir? Yaşamını yitiren işçilerin ailelerinin ve yaralanan işçilerin tedavi, tazminat ve sosyal güvenlik haklarının eksiksiz karşılanması için hangi işlemler başlatılmıştır?

2. İzmir Valiliğinin vinç düşmesi ve doğal gaz hattının zarar görmesine ilişkin açıklamaları ile şirket yönetiminin planlı bakım beyanı arasındaki farklılıkların nedeni nedir? Patlamanın gerçekleştiği sırada çelikhanenin hangi bölümlerinde üretim sürdürülmüştür? Bakım ve revizyon çalışmalarının üretimin aksamaması ve kâr kaybı yaşanmaması amacıyla ertelendiği, gerekli güvenlik önlemleri alınmadan çalışma yaptırıldığı doğru mudur?

3. HABAŞ'ta 1999'dan bu yana yaşanan ölümlü patlamalar ve ağır iş kazalarının ardından Bakanlığınız hangi denetimleri yapmış, hangi yaptırımları uygulamıştır? Yalnızca son üç haftada 19 işçinin yaşamını yitirdiği bu işletmede, 21 Ekim'deki Hakan Doğan ve 5 Kasım'daki Eyüp Eğinli ölümlerinden sonra neden işin durdurulması kararı

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

alınmamıştır? HABAŞ'ta bugüne kadar yapılan bütün denetimlerin ve tespit edilen ihlallerin kamuoyuna açıklanması sağlanacak mıdır?

4. HABAŞ'ın kendi raporlarında iş kazalarının yüzde 56, taşeron işçilerindeki kazaların yüzde 118 arttığı ve iş sağlığı ve güvenliği risklerinin QDMS sistemi üzerinden izlendiği görülmektedir. Bakanlığınız bu kayıtları ve işçilerin güvenlik uyarılarını incelemiş midir? Döküm yollarının güçlendirme yapılmadan genişletilmesi, eski ve onarılmış ekipmanların kullanılması ve bakım çalışmalarının ertelenmesi nedeniyle sorumluluğu bulunan şirket yöneticileri hakkında hangi işlemler başlatılmıştır?

5. 17 işçinin yaşamını yitirdiği patlamanın ardından gece ve sabah vardiyasındaki işçiler neden fabrikaya çağrılmıştır? İşçilere görev yerlerinden ayrılmamaları, telefon kullanmamaları ve basına bilgi vermemeleri yönünde talimatlar verilmiş midir? Hayati tehlikeler ortadan kaldırılmadan işçileri fabrikaya çağıran ve iletişim haklarını kısıtlayan yöneticiler hakkında soruşturma başlatılmış mıdır?

6. 6331 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi uyarınca HABAŞ'ın hayati tehlike bulunan bölümlerinde işin durdurulması kararı alınmış mıdır? Alınmamışsa gerekçesi nedir? Tehlikeler giderilip bağımsız teknik inceleme tamamlanıncaya kadar üretimin durdurulması, bu süreçte işçilerin ücretlerinin ve bütün özlük haklarının eksiksiz ödenmesi için hangi önlemler alınacaktır?

7. Patlamanın nedenlerini ve sorumlularını belirlemek üzere işçilerin kendi seçtikleri temsilcilerin, sendikaların, TMMOB'ye bağlı meslek odalarının ve bağımsız uzmanların katılacağı bir inceleme heyeti oluşturulacak mıdır? Bu heyetin bütün bakım, denetim ve risk değerlendirme kayıtlarına erişmesi ve inceleme sonuçlarının kamuoyuna açıklanması sağlanacak mıdır?

8. HABAŞ Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Rüştü Başaran başta olmak üzere şirket yöneticilerinin ve iş güvenliğinden sorumlu kişilerin olası kast veya bilinçli taksir kapsamındaki sorumluluklarının araştırılması için suç duyurusunda bulunulmuş mudur? Önceki ölümlere rağmen gerekli denetimleri yapmayan, ihlallere göz yuman ve etkili yaptırım uygulamayan kamu görevlileri hakkında hangi idari ve adli işlemler başlatılmıştır?

9. HABAŞ'ın fabrika ve liman tesislerinde kaç taşeron şirket faaliyet göstermekte, bu şirketlerde kaç işçi çalışmaktadır? İşçilerin 16 saate varan çalışma sürelerine zorlandığı, deneyimsiz işçilerin tehlikeli işlerde çalıştırıldığı ve sendikal örgütlenmenin baskı altına alındığı çalışma düzenine karşı hangi yaptırımlar uygulanmıştır? HABAŞ'ta taşeron çalıştırmaya son verilerek bütün işçilerin doğrudan, sürekli ve güvenceli istihdamını sağlayacak düzenlemeler yapılacak mıdır?

53293

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

10. HABAŞ'ta iş sağlığı ve güvenliği kurullarındaki çalışan temsilcileri işçiler tarafından serbestçe seçilmekte midir? İşçilerin üretim süreçlerindeki tehlikeleri denetleme, gerekli önlemlerin alınmasını sağlama ve 6331 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesindeki çalışmaktan kaçınma hakkını işten çıkarılma veya ücret kaybı korkusu olmadan kullanabilmeleri için Bakanlığınız hangi güvenceleri sağlayacaktır?

11. 2024 yılında 1,16 milyar TL tutarında vergi indirimi ve benzeri finansal teşviklerden yararlanan HABAŞ'a son beş yılda sağlanan SGK prim teşvikleri ve istihdam desteklerinin toplam tutarı nedir? İşçi ölümleri ve ağır iş güvenliği ihlalleri nedeniyle şirketin kamu desteklerinin kesilmesi, yeni yatırım ve kapasite artışı izinlerinin iş güvenliği koşulları sağlanıncaya kadar askıya alınması için ilgili bakanlıklarla ortak işlem başlatılacak mıdır?

12. HABAŞ'ın Şehitkemal'deki cüruf depolama tesisi başta olmak üzere Aliağa ve Horozgediği çevresindeki cüruf tesisleri, ağır metal ve kimyasal kirlilik nedeniyle işçilerin ve bölge halkının karşı karşıya kaldığı kanser, solunum yolu ve meslek hastalıkları hakkında Bakanlığınızın yürüttüğü araştırmalar nelerdir? İşçilerin ve bölge halkının uzun süreli sağlık takibinin sağlanması, bağımsız sağlık taramalarının yapılması ve bölgedeki yeni ÇED başvurularının birikimli sağlık riskleri bakımından yeniden değerlendirilmesi için ilgili bakanlıklarla ortak çalışma başlatılacak mıdır?

13. 7 Mayıs 2026 tarihinde sunduğumuz 10/4172 esas numaralı Meclis Araştırması Önergemizde Aliağa'daki işçilerin karşı karşıya olduğu ölümcül tehlikeler ortaya konulmasına rağmen Bakanlığınız neden etkili ve kapsamlı önlemler almamıştır? HABAŞ'ta yaşanan işçi katliamının ardından Aliağa'daki bütün demir-çelik, petrokimya, liman ve gemi söküm tesislerini kapsayan, işçilerin, sendikaların ve meslek örgütlerinin doğrudan katılacağı sürekli ve bağımsız bir denetim mekanizması oluşturulacak mıdır?